

Utbildningsinspektion i Bodestorpsskolan Förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Bodestorpsskolan den 20 och den 21 april 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Bodestorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Bodestorpsskolan intervjuades rektorn, lärare, förskollärare, fritidspedagoger, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i de olika årskurserna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Bodestorpsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	150
Förskoleklass	36
Grundskola	316

Bodestorpsskolan ligger i centrala Karlshamn och är stadens äldsta skolbyggnad där det fortfarande bedrivs verksamhet. Elever och personal är organiserade i arbetslag i förskoleklass och årskurserna 1–3. Undervisningen i dessa arbetslag bedrivs åldersblandat och skolbarnsomsorgen är integrerad i verksamheten. Övrig personal ingår i ett arbetslag som arbetar med elever i de senare årskurserna. Undervisningen i dessa arbetslag bedrivs åldershomogent och dessa elever erbjuds skolbarnsomsorg i öppen fritidsverksamhet på en fritidsgård i närheten. Fritidsgården ingår inte i rektorns ansvarsområde.

På skolan bedrivs även verksamhet i så kallade förberedelseklasser för till Sverige nyanlända elever. I dessa klasser finns elever från hela grundskolan och från hela Karlshamns kommun.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bodestorpsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Bodestorpsskolan är en väl fungerande skola med engagerad och kompetent personal. Skolan har god tillgång till resurser i form av personal, lokaler och material och har en väl inarbetad organisation. Skolan präglas av en god stämning mellan elever och personal, vilket bland annat är en konsekvens av personalens målmedvetna värdegrundsarbete. Både föräldrar och elever uttrycker att de till stora delar är mycket nöjda med skolan. Skolans huvudsakliga utvecklingsområde är det pedagogiska arbetet för att kunna förbättra elevernas måluppfyllelse.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör fortsätta att arbeta för att nå en förbättrad måluppfyllelse avseende elevernas kunskaper i svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör se över hur lärarna används så att de i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.
- Skolan bör utveckla sin uppföljning av elevernas kunskapsutveckling så att samtliga ämnen omfattas och så att elevernas utveckling följs på ett övergripande plan.
- Rektorn tillsammans med lärarna bör utveckla skolans arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande främjas.

- Skolan bör fortsätta sina diskussioner kring hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd skall utformas för att kunna säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får detta. Vidare bör skolan erbjuda samtliga elever möjlighet att delta vid utarbetandet av åtgärdsprogrammen.
- Skolan bör se över hur elevens val organiseras så att samtliga elever ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen i enlighet med kraven i förordningen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Studiehandledning på modersmålet anordnas inte för de elever som är i behov av detta (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång saknas (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Vid Bodestorpsskolan följs elevernas kunskapsutveckling upp genom de nationella ämnesproven för skolår 5 i svenska, engelska och matematik. I skolans arbetsplan finns en handlingsplan för de tester som genomförs i de olika årskurserna varje år i svenska och matematik för att följa elevernas utveckling inom dessa ämnen. Respektive arbetslag ansvarar för att följa upp sina elever. Intervjuad personal uppger att samarbetet mellan arbetslagen avseende kunskapsuppföljningen har varit bristfällig, men att personalen nu på ett mer medvetet sätt samverkar kring kunskapsuppföljningen. Av intervjuerna framkommer att skolan dock inte har någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta att utveckla sitt arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling så att samtliga ämnen omfattas.

Tabell 1. Andel elever som nått målen i de nationella ämnesproven.

Årskurs 5	Bodestorpsskolan		Karlshamn	
	2004	2005	2004	2005
Svenska	90 %	73 %	79 %	80 %
Matematik	78 %	61 %	83 %	79 %
Engelska	90 %	76 %	84 %	82 %

Resultaten i de nationella ämnesproven har försämrats de senaste åren och personalen på skolan har analyserat bakomliggande orsaker. Av skolans kvalitetsredovisning från 2004/2005 framgår att skolan utvärderat sina

arbetsmetoder, sina läromedel och sin organisation för att resultaten skall förbättras. För de elever som inte nått målen i de nationella ämnesproven har åtgärder satts in, vilka enligt personalen gett gott resultat. Intervjuad personal uppger att den negativa trenden i svenska, engelska och matematik förmodligen kommer att hålla i sig även vid 2006 års nationella ämnesprov. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta att analysera bakomliggande orsaker för att kunna nå högre måluppfyllelse.

Vid Bodestorpsskolan utvärderar arbetslagen elevernas psykosociala arbetsmiljö kontinuerligt. Vissa år genomförs också större mätningar av elevernas trivsel och trygghet i form av enkäter. Av dessa mätningar framkommer det att måluppfyllelsen inom detta område är mycket god. Kränkningar är inte vanligt förekommande och när de inträffar tar både elever och personal tag i situationerna. Av en kommunövergripande enkät framkommer också att föräldrar är mycket nöjda med skolan i detta avseende. Inspektörerna mötte vid besöket engagerade och positiva elever som var mycket lätta att få kontakt med. Det rådde god arbetsro vid samtliga besökta lektioner.

Av skolans kvalitetsredovisning från 2004/2005 framgår det att skolan har som mål att arbeta fram en gemenskap där barnen blir delaktiga i beslut och tränade i att ta ansvar. Enligt intervjuad personal sker detta också i praktiken och de bedömer att en övervägande majoritet av eleverna tar mycket stort ansvar för sin utbildning och för sin miljö.

Sammanfattning

Skolan har mycket god måluppfyllelse avseende normer och värden. Skolan bör dock fortsätta att arbeta för att nå en förbättrad måluppfyllelse avseende elevernas kunskaper i svenska, engelska och matematik. Skolan bör också utveckla sitt gemensamma arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Bodestorpsskolan har ett väl utvecklat arbete med kamratstödare som träffas fortlöpande och går igenom hur stämning och trivsel är på skolan. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. Vid inspektionstillfället hade Bodestorpsskolan ett handlingsprogram mot kränkan-

de behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Av grundskoleförordningen framgår att eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp skall ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Den närmare utformningen av detta skall anges i skolans arbetsplan. Vid Bodestorpsskolan finns en väl utarbetad struktur kring klassråd och elevråd där eleverna ges förutsättningar att behandla för dem viktiga frågor. Intervjuade elever kan ge flera exempel på saker som de kunnat påverka i verksamheten, till exempel i samtal kring normer och värden samt utformningen av skolgården. De upplever att personalen lyssnar på dem och tar deras frågor på allvar. Inspektörerna bedömer att skolan på ett mycket bra sätt ger eleverna tillfällen att behandla frågor som är av gemensamt intresse.

Läroplanen framhåller att läraren, men ytterst rektorn, skall se till att alla elever får ett inflytande över undervisningens arbetsformer och innehåll i förhållande till stigande ålder och mognad. I kvalitetsredovisningen 2004/2005 för Bodestorpsskolan betonas vikten av elevernas deltagande i planerings- och övrigt verksamhetsarbete efter ålder och mognad. Intervjuad personal uppger att utvärdering med eleverna sker regelbundet i olika former och att fortsatt planering av undervisningen sker utifrån detta. De menar dock att det är upp till varje enskild lärare eller enskilt arbetslag att själv avgöra hur elevinflytandet skall utformas. Av förekommen anledning sker ingen samverkan mellan arbetslagen avseende hur elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer skall öka i takt med stigande ålder och mognad. Intervjuade elever berättar att utvärdering av undervisning sker regelbundet. Däremot upplever de att deras påverkansmöjligheter avseende framför allt innehåll, men även arbetsformer är begränsade. Inspektörerna bedömer att rektorn tillsammans med lärarna bör utveckla skolans arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Dels så att det ökar i takt med elevernas stigande ålder och mognad, dels så att även undervisningens innehåll innefattas.

Av skolans arbetsplan framgår att hälsa och rörelse skall ingå som en naturlig del i verksamheten och att eleverna skall erbjudas daglig fysisk aktivitet utomhus oavsett väder. Skolan har genomfört olika satsningar på utomhuspedagogik och de olika arbetslagen genomför aktiviteter för att nå målet i arbetsplanen. I kvalitetsredovisningen 2004/2005 konstateras god måluppfyllelse.

Skolans centrala placering i Karlshamns kommun ger goda möjligheter till studiebesök, utflykter och andra kontakter med det omgivande samhället. Detta utnyttjar personalen aktivt i de olika arbetslagen.

Individanpassning och stöd

I läroplanen framgår det att rektorn har ansvar för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver och som de enligt skollagen har rätt att få. Rektorn vid Bodestorpsskolan uppger att det elevvårdande arbetet har varit ett prioriterat utvecklingsområde de senaste åren. Specialpedagogisk kompetens har tillförts skolan och en elevvårdsgrupp har upprättats. I gruppen ingår specialpedagogerna, specialläraren, skolsköterskan, rektorn samt kuratorn vid behov. Gruppen har skapat en struktur för sitt arbete och för arbetet med åtgärdsprogram. För elever som riskerar att inte nå målen upprättas åtgärdsprogram av god kvalitet, men de yngre eleverna är inte alltid med vid upprättandet av dem. Kvalitets-

redovisningen 2004/2005 tar upp att det elevvårdande arbetet ser olika ut i skolans arbetslag. Specialpedagogerna arbetar främst i F–3 verksamheten och specialläraren i 4–6 verksamheten. Vid intervjun beskriver den elevvårdande personalen behovet av fortsatt vidareutveckling av hur skolan skall arbeta med att ge särskilt stöd till elever i behov av det på skolan. De menar att det finns elever som inte får sitt stödbehov tillgodosett i den utsträckning som personalen önskar. En orsak anges vara långa väntetider för utredning hos psykologen. En annan brist är att elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte har tillgång till detta. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta sina diskussioner kring hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd skall utformas på hela skolan för att kunna säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det och att alla elever ges möjlighet att delta vid upprättandet av åtgärdsprogram. Vidare måste skolan tillgodose elevernas behov av studiehandledning på modersmålet.

Vid Bodestorpsskolan finns möjlighet för elever som har behov av undervisning i mindre grupp att få detta behov tillgodosett. Eleverna behåller sin ursprungliga tillhörighet i klass, men får under en längre period stor del av sin undervisning i en mindre grupp där undervisningen bedrivs åldersintegrerat 1–6. Till gruppen kan det också höra elever som endast får liten del av sin undervisning där. Vid besökstillfället fanns inga beslut fattade om placering i särskild undervisningsgrupp för någon av dessa elever. Inspektörerna bedömer att gruppen är att betrakta som en särskild undervisningsgrupp varför beslut om placering skall upprättas i enlighet med författningarnas krav.

Av förordningen om asylsökande barns rätt till utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. framkommer det att dessa barn skall anvisas plats i förskoleklass och ha rätt till utbildning i grundskolan på samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. Denna rättighet medför dock inte någon skolplikt. I Bodestorpsskolans förberedelseklasser finns förutom asylsökande barn som omfattas av förordningen även skolpliktiga elever. Så kallade förberedelseklasser får anses utgöra en särskild undervisningsgrupp för de skolpliktiga eleverna. Intervjuade lärare i förberedelseklasserna uppger att eleverna placeras i ordinarie grundskoleklass så snart lärarna bedömer att de är redo för det. Personalen kontaktar då aktuell skola, vilket oftast varit någon annan skola än Bodestorpsskolan. Övergången från förberedelseklassen till ordinarie klass sker successivt och ser olika ut för eleverna beroende på deras behov och intressen. Rektorn uppger att han inte fattat några beslut avseende placering i särskild undervisningsgrupp. Eleverna i förberedelseklasserna får undervisning i matematik, svenska, samhällskunskap, slöjd och simning. Övriga ämnen får eleverna först i och med övergången till ordinarie klass. Rektorn uppger att han inte fattat några beslut om anpassad studiegång. Inspektörerna bedömer att skolan för de skolpliktiga eleverna måste fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång.

Ledning och förbättringsarbete

Rektorn vid Bodestorpsskolan har pedagogisk bakgrund och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektorn har arbetat på skolan sedan tio år tillbaka. Personal och rektorn upprättade gemensamt en arbetsplan under läsåret 2003/2004, vars innehåll omfattar allt arbete i skolan, till exempel lokala konkretiseringar av kursplanerna och handlingsprogram mot kränkande behandling. Under de senaste tre åren har skolans utvecklingsarbete varit inriktat

på språkutveckling och individuella utvecklingsplaner. Kompetensutvecklingsinsatserna har kopplats till detta och diskussioner har förts i hela personalgruppen. Intervjuad personal och rektorn uppger att arbetet varit givande och att denna utvecklingsinsats har slutförts. Förbättringsarbetet finns beskrivet i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna vill framhålla att det sedan den 15 augusti 2005 ställs krav på elevers medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen, och att föräldrar skall erbjudas möjlighet att medverka.

Av inspektionen har det framkommit att det finns vissa brister i samverkan mellan de olika arbetslagen på skolan. Intervjuad personal och rektorn uppger också att den lokala arbetsplanen till vissa delar börjar kännas inaktuell. Inspektörerna bedömer därför att rektorn bör intensifiera det pedagogiska utvecklingsarbetet så att elevernas utveckling följs i ett helhetsperspektiv.

Sammanfattning

Inspektörerna har vid besöket kunnat ta del av god pedagogisk verksamhet. Det pedagogiska utvecklingsarbetet bör dock intensifieras så att elevernas utveckling följs i ett helhetsperspektiv.

Skolan erbjuder på ett mycket bra sätt eleverna tillfällen att behandla frågor som för dem är av gemensamt intresse. Rektorn tillsammans med lärarna bör fortsätta att utveckla skolans arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande främjas.

Skolan har utvecklat rutiner för att kartlägga, utreda och sätta in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd. Skolan bör fortsätta sina diskussioner kring hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd skall utformas för att kunna säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får detta och att alla elever ges möjlighet att delta vid upprättandet av åtgärdsprogram. Vidare måste skolan tillgodose elevernas behov av studiehjälp på modersmålet. Beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång måste fattas i enlighet med förordningens krav.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Antalet lärare på skolan är enligt Skolverkets statistik 8,7 per hundra elever, vilket är något högre än snittet i riket. Samtliga i personalen har pedagogisk utbildning. Lärarna används som klasslärare oavsett utbildning vilket innebär att en lärare med utbildning inom svenska och samhällsorienterade ämnen även är huvudansvarig för undervisning i matematik och naturorienterade ämnen i sin klass. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över hur lärarna används så att de i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Undervisningen i elevens val syftar enligt grundskoleförordningen till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid intervjuerna framkommer att det är upp till varje arbetslag att planera och genomföra elevens val. Detta innebär att kvaliteten på ämnesfördjupningarna varierar mellan arbetslagen. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över sin utformning av elevens

val så att samtliga elever ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen i enlighet med kraven i förordningen.

Av grundskoleförordningen framgår det att svenska som andraspråk skall anordnas om det behövs för elever med utländsk bakgrund och att undervisningen skall anordnas i stället för undervisning i svenska. Vid Bodestorps-skolan ges svenska som andraspråk som en allmän stödåtgärd och inte som ett eget ämne. Inspektörerna bedömer att skolan måste inrätta svenska som andraspråk som ett eget ämne för de elever som har detta behov.

Skolan har god tillgång till stimulerande lärandemiljöer, både inomhus och utomhus.

Sammanfattning

Skolan har tillgång till personella och materiella resurser för att kunna bedriva en god verksamhet, men bör se över hur lärarna används så att de i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Skolan bör se över hur elevens val organiseras så att samtliga elever ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen i enlighet med kraven i förordningen. Svenska som andraspråk måste ges i enlighet med författningarna.

Datum	Ort
2006-12-07	Lund

Helena Olivestam Torold

Cecilia Nilsson

Magdalena Kocan